

Riittävätkö rahat ja hoitavat kädet? – Resurssien riittävyys ja valmius 1.1.2023

KYSELY
Hyvinvointialueiden
sekä Helsingin
ylimmälle johdolle
ja johtaville
asiantuntijoille

Raportti 1

"Vanhushoiva kriisiytymässä"
– Jopa 20 % hoitajavajetta
ennakoidaan hyvinvointialueilla
laajalti, 70 % johdosta ei usko
resurssien riittävän

Päätulokset kyselyn osasta 1

- Yli 70 prosenttia arvioi, että alueiden taloudelliset resurssit eivät ole riittävät (22 % ei lainkaan riittävät, 50 % ei kovin riittävät). Kukaan ei pidä resursseja täysin riittävinä.
- Lähes puolet (45 %) ennakoi alueelleen 10-20 % hoitajavajetta ja yli kolmasosa (36 %) alle 10 % vajetta. Yksikään johtaja ei uskonut, että ilman vajetta selvittäisiin, ja jopa 30 % vajetta väläytellään.
- Lähes kaikki (95 %) arvioivat hoitajien ylikuormittuvan resurssipulan takia. Vanhuksille tilanteen nähdään kostautuvan yksinäisyytenä (57 %) ja ylikuormittumassa ovat arvioiden mukaan myös omaiset (57 %).
- Kaksi kolmasosaa (66 %) arvioi, että Suomen hallitus on onnistunut huonosti (melko huonosti 52 %, erittäin huonosti 14 %) hyvinvointialueiden vanhushoivatyön pohjustamisessa - erityisesti hoitajamitoitusta kritisoidaan. Lähes kolmannes kuitenkin arvioi hallituksen onnistuneen melko hyvin (28 %) tai erittäin hyvin (4 %).
- Puolet (50 %) näkee, että hyvinvointialueilla tullaan edistämään kevyempien, esimerkiksi digitaalisesti tuettujen palveluiden käyttöönottoa.
- Puolet (50 %) kannattaa kotiin tuotettujen turvapuhelinpalvelujen kirjaamista lakiin (viidennes ei kannata, kolmasosa ei osaa sanoa).

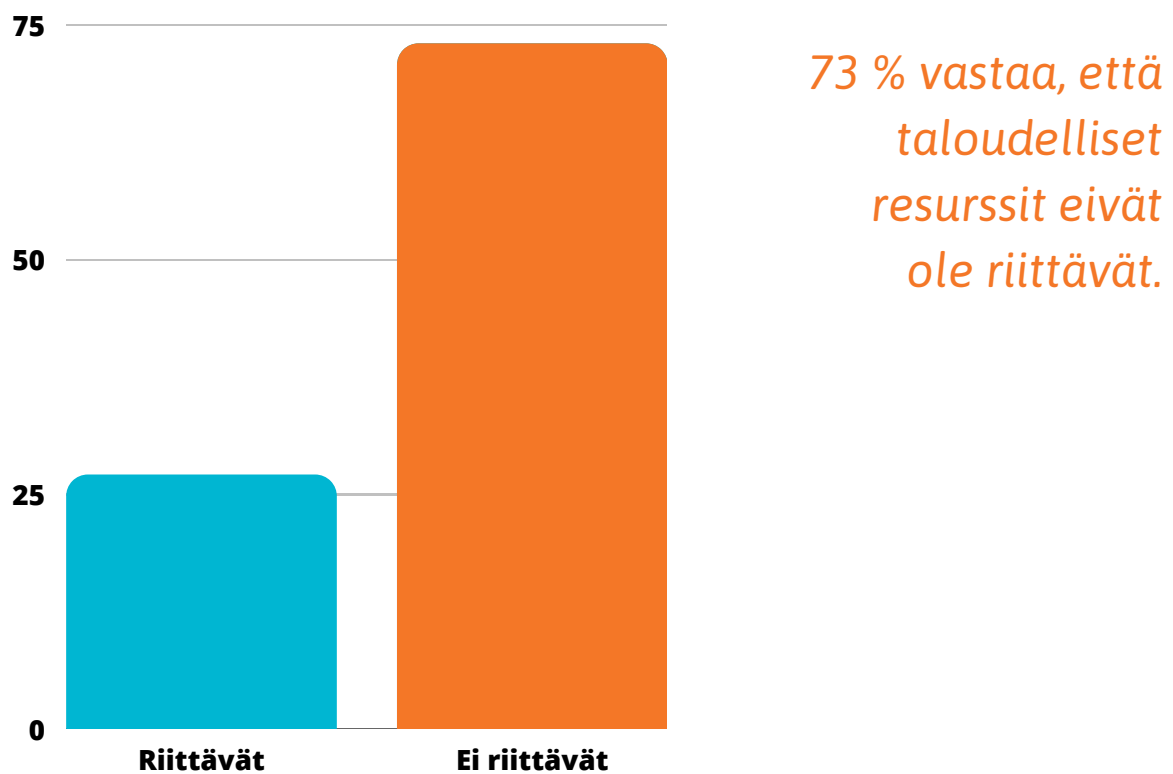
Kyselyn kysymyksiä ja vastauksia

Kuinka riittävät vanhushoivan järjestämiseen varatut taloudelliset resurssinne ovat?

Vastaukset:

Riittävät: 27 % (täysin riittävät 0 %, jokseenkin riittävät 27 %)

Ei riittävät: 73 % (ei kovin riittävät 50 %, ei lainkaan riittävät 23 %).

Vapaat kommentit:

"Määrärahoja tulee kahdeksasta nykyisestä ikäpalveluita tuottavasta organisaatiosta."

"Kokonaisuuden hahmottaminen ensimmäisen toimintavuoden osalta lähes mahdotonta."

"ta23 on kesken, sitä ei vielä ole hyväksytty."

"Palvelujen ostohinnat nousseet merkittävästi eikä omaa korvaavaa palvelua saada nopeasti käyntiin."

"Asumisen ostopalvelut aiheuttavat noin 10 milj euron paineen."

"Hoitajamitoitus nostaa hoitajaresurssia runsaasti."

Kyselyn kysymyksiä ja vastauksia

Mikäli vanhushoivan taloudelliset resurssit ovat nyt puutteelliset, mitä siitä voi mahdollisesti seurata?

Annetut vastausvaihtoehdot, sai vastata useaan:

Henkilökunnan ylikuormittumista: 95 %

Yksinäisyyttä: 57 %

Omaisten ylikuormittumista: 57 %

Enemmän kaatumisia ja muita tapaturmia: 24 %

Ongelmia lääkinnässä: 19 %

Karkaamisia ja/tai eksymisiä: 19 %

Aliravitsemusta: 14 %

Mielenterveysongelmia: 14 %

Sairauskohtausten huonompaa hoitoa: 10 %

**95 % ennakoi
henkilökunnan
ylikuormittumista.**

Muu, mikä? (vapaa kommentointi)

"Pidentyneitä jonoja tehostettuun palveluasumiseen"

"Ei ole rahaa ostaa tarvittavia välineitä hoitoon."

"Talousarvioylityksiä"

"Jonoja asumisen palveluiden pääsyyn"

"Kuntouttavan hoidon viivästymistä."

Kuinka suuren hoivavajeen hoitajapula aiheuttaa kotihoidonpalveluihin alueellanne?

Lähes puolet (45 %) arvioi, että hoitajia voi puuttua jopa viidennes, yli kolmasosa (36 %) ennakoi 10 prosenttia lähenevää hoitajavajetta. Yksikään johtaja ei uskonut, että ilman vajetta selvitäisiin, ja jopa 30 % vajetta väläyttelään.

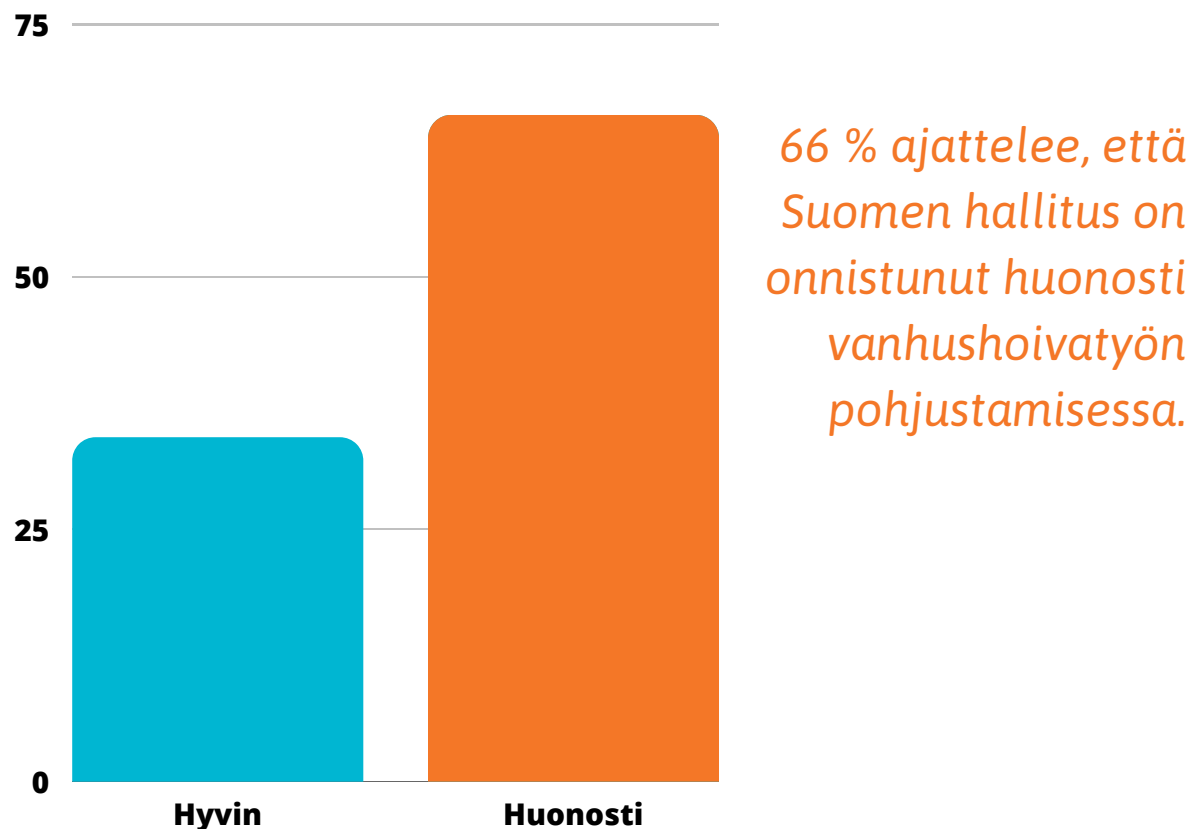
Kyselyn kysymyksiä ja vastauksia

Miten hyvin Suomen hallitus on mielestäsi onnistunut hyvinvointialueiden vanhushoivatyön pohjustamisessa?

Vastaukset (luvut on pyöristetty):

Hyvin: 34 % (erittäin hyvin 5 %, melko hyvin 29 %)

Huonosti: 66 % (melko huonosti 52 %, erittäin huonosti 14 %)

Kyselyn kysymyksiä ja vastauksia

*"Hoitajamitoitus-
muutos kannattaa
peruuttaa."*

"Ei ole hoitajia eikä rahaa."

Vapaamuotoiset terveisesi Suomen päättäjille:

"Hyvinvointialueiden rahoitus pitäisi olla realistisella pohjalla, kun eletään jo joulukuuta."

"Hoitajamitoitus-muutos kannattaa peruuttaa."

"Hoitajamitoituslainsäädäntö ei ole onnistunut. Ei ole hoitajia eikä rahaa."

"Lain noudattaminen aiheuttaa paineita, pidettävä jopa asumispaikkoja tyhjänä, että mitoitus täyttyy."

"Tosiasiat olisi hyvä tunnustaa. Henkilöstöä ei mistään saada riittävästi, joten joustavuutta tarvitaan tulevaisuudessa yhä enemmän. Mitoituksilla ja normeilla tätä ei ratkaista."

"Henkilöstömitoituksen nostoa asumispalveluissa tulee vielä harkita, jotta hoitajia riittää myös kotihoitoon ja terveydenhuoltoon ja erityisryhmien tarpeisiin."

"Huono suunnittelu ja liian suuret vaatimukset resursseihin nähden."

*"Huono suunnittelu ja liian
suuret vaatimukset..."*

Kyselyn kysymyksiä ja vastauksia

Miten talouden sopeuttaminen näkyy tulevina vuosina ikääntyneiden palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa?

Annetut vastausvaihtoehdot, sai vastata yhteen:

Edistetään kevyempien, esim. digitaalisesti tuettujen palveluiden käyttöönottoa: 50 %

Kilpailuttamista/hankintaa tehostetaan: 18 %

Tehostetaan yleisesti hoitoprosesseja esim. kuntoutuksen kautta: 18 %

Palveluita karsitaan: 5 %

Laatua lasketaan: 5 %

Muu, mikä? (vapaa kommentointi): 5 %

"Ennaltaehkäisyyn panostaminen riskiryhmissä"

50 % mukaan kevyempien, esimerkiksi digitaalisesti tuettujen palveluiden käyttöönottoa tullaan edistämään.

Kyselyn kysymyksiä ja vastauksia

Tulisiko ikäihmisille kotiin tuotettavan turvapuhelinpalvelun olla jatkossa laissa määriteltyä ja viranomaisen valvomaa, ehdoiltaan yhdenmukaista toimintaa?

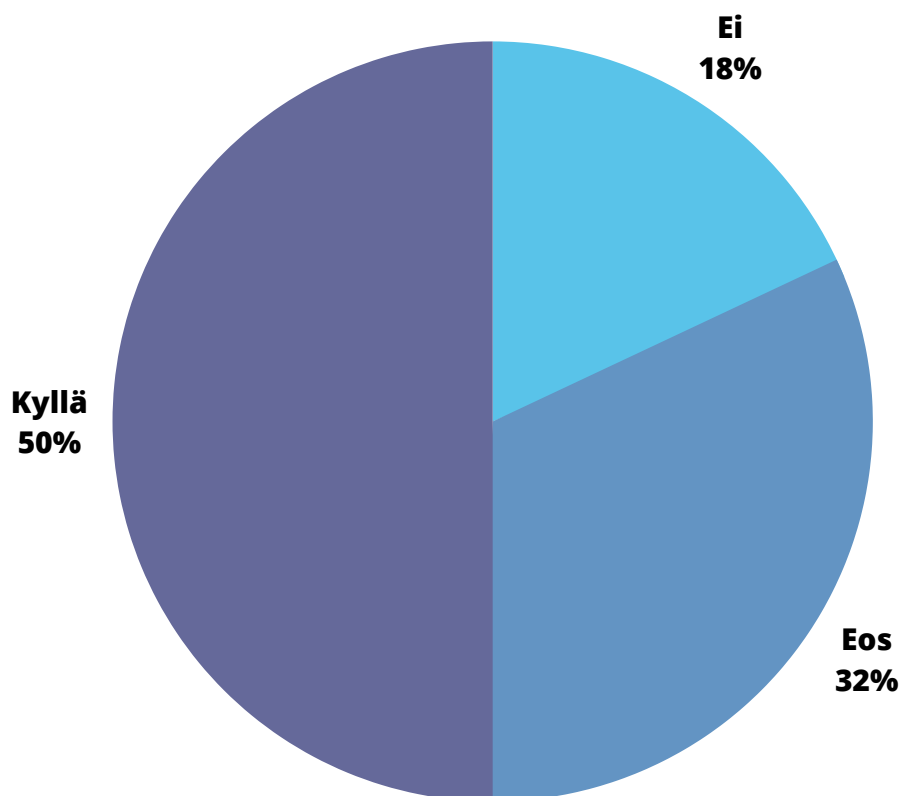
Vastaukset:

Kyllä: 50 %

Ei: 18 %

Eos: 32 %

50 % haluaa turvapuhelinpalvelut kirjattavan lakiin.

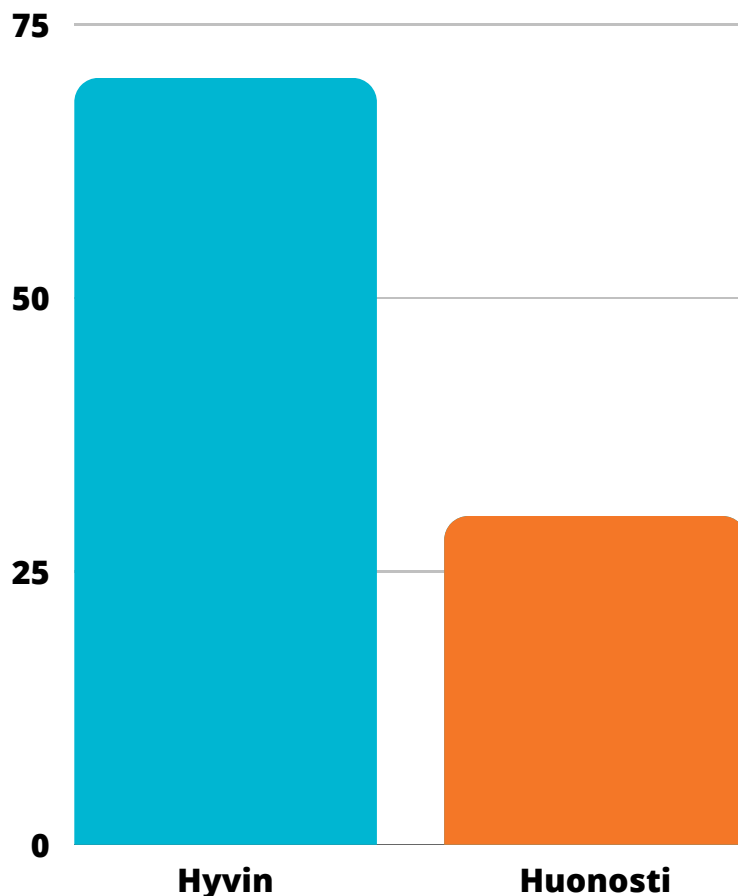
Kyselyn kysymyksiä ja vastauksia

Kuinka hyvin olette voineet valmistautua uuden hyvinvointialueenne toiminnan aloittamiseen 1.1.2023 teille annettujen resurssien puitteissa?

Vastaukset:

Hyvin: 70 % (erittäin hyvin 4,5 %, melko hyvin 65,5 %)

Huonosti: 30 % (melko huonosti 26 %, erittäin huonosti 4 %).

Lähes 60 % vastasi, että kaikki tai lähes kaikki hyvinvointialueen johdosta oli aloittanut tehtävänsä kyselyn aikaan. 36 % vastasi, että läheskään kaikki johdon edustajista eivät olleet aloittaneet, ja 5 % ei osannut sanoa.

"Vakavinta tässä on tietenkin se, mitä resurssipula vanhushoivan osalta on aiheuttamassa", painottaa Timo Halima.

Timo Halima
Johtaja
AddSecure

AddSecure huolehtii yli 40 000 vanhuksen turvapuhelinpalveluista tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueiden ja kuntien kanssa.

"Meillä on jo nyt yli puoli miljoonaa kotona asuvaa 75 vuotta täyttäneitä senioria. Vain muutaman vuoden päästä heitä on jo yli 700 000."

"Miten hoitajat tulevat jaksamaan? Kyselyn mukaan hoitajat ovat vakavasti ylikuormittumassa. Vanhuspalveluiden järjestämisessä on paljon haasteita ratkaistavana tulevien vuosien aikana."

"Onneksi puolet vastanneista näkee, että hyvinvointialueilla tullaan edistämään kevyempien, esimerkiksi digitaalisesti tuettujen palveluiden käyttöönottoa."

"Digitaalisuudella saadaan palveluiden tueksi älyä, joka voi monin tavoin parantaa palveluiden kokonaisvaikuttavuutta", ennakoi Halima.

Halima on tyytyväinen myös siitä, että puolet johtajista haluaa kotiin tuotetut turvapuhelinpalvelut nyt lakiin. "Vanhusten turvallisuus lisääntyisi yhteisten pelisääntöjen myötä, eli laki olisi suuri parannus."

Kyselyyn vastasi 23 hyvinvointialueiden ylimmän johdon (sisältäen vanhuspalvelujen johdon ja talousjohdon) edustajaa. Vastauksia saatiin 16 hyvinvointialueen sekä Helsingin johtajilta, edustaen yhteensä 75 % väestöstä. Kyselyn on toteuttanut strateginen viestintätoimisto Hopiasepät AddSecuren tilaamana ja AddSecuren asiantuntijoiden tuella.

Kysely toteutettiin joulukuussa 2022. Ensimmäiset tulokset julkistettiin 4.1.2023, toinen osuus 22.2.2023.

Lisätiedot:

Timo Halima, johtaja, AddSecure, 040 702 8800,
timo.halima@addsecure.com

Jussi Seppälä, toimitusjohtaja, Hopiasepät Oy, 050 529 4562,
jussi.seppala@hopiasepat.fi

